

srčni hvaležnosti poklonil *Danilo Fajgelj*. Op. 26. Cena 50 kr. Tiskali in založili Blaznikovi nasledniki v Ljubljani 1887.

Na podlagi ugodne kritike, katero je prinesel »Cerk. Glasbenik« iz peresa prvega našega glasbenega strokovnjaka g. *Ant. Pöersterja*, smemo op. 25. in 26. priporočati Slovencem brez strahu, da bi se nam podtikali sebični nameni.

Danilo Fajgelj.

Angeljček, otrokom učitelj in prijatelj. Izdal *Anton Kržič*, I. zvezek. Samozaložba. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani 1887, 8, 48 str. Knjiga se dobiva pri g. pisatelji po 12 kr.; kdor jih kupi več skupaj, dobi jih še ceneje. — Vsak, kdor ima z ljudskim šolstvom kaj opravka, pritegne mi gotovo, ako trdim, da imamo Slovenci sila malo knjig, primernih učencem po ljudskih šolah, in da so naše ljudsko-šolske knjižnice na Kranjskem daleč daleč zaostale za tistim stališčem, katero jim odkazujejo šolski zakoni. Znan mi je n. pr. šolski okraj, ki ima 23 javnih šol, a samó na jedni je šolska knjižnica lepo urejena in dobro založena s primernimi knjigami. Krajni šolski sveti nimajo denarja za take »nepotrebne stvari«; niti na »Vrtece« ne naročajo vsi svojih šol; vrhu tega učitelj večkrat ne ve, če je kakšna nova knjiga primerna za šolsko knjižnico, in še večkrat nima kaj kupiti. Tu je pač upravičena želja, da bi se deželno šolsko oblastvo lotilo perečega vprašanja o naših ljudsko-šolskih knjižnicah, da bi sestavilo imenik vseh knjig, ki ugajajo našim šolam, potem pa ukazalo, katere knjige mora imeti vsaka šolska knjižnica. Drugače bode težko stver spraviti v pravi tir. — Hvaležni pa smo vsakemu, kdor se usmili naše mladine ter ji oskrbi kaj berila. Tudi g. Kržič nam je s svojim »Angeljčkom« jako dobro došel. Ilustrovana knjižica obseza dolgo vrsto mičnih povestec in pesem; resni pouk se vrsti z otročjimi igrami. V obče nam knjiga res ugaja; želeli bi le dveh stvari: nekoliko menj moralizovanja bi knjigi le koristilo. Otrok iz povesti sam posnémaj morálo; ni mu je treba na glas oznanjati, kakor pod dobro sliko nihče ne bode zapisoval, kaj nam slika upodablja. Potem bi v jezikovnem oziru želeli nekoliko več čistote; kajti g. pisatelj je semtertam v nekaterih oblikah res prekonservativen. Sicer pa kličemo I. zvezku: vivat sequens!

Pripovedke za mladino. Poslovenil *J. Markič*. »Narodna Tiskarna«. — Založil in izdal M. Gerber v Ljubljani 1887, 8, 68 str. Cena mehko vezani knjigi 16 kr., trdó vezani 24 kr., s pozlačenimi platnicami 32 kr., lepo v platno vezani 45 kr., po pošti 5 kr. več. — Najlepšim biserom nemškega slovstva ves omikani svet prišteva *pravljice*, katere sta med nemškim národom nabrala slavna brata Jakob in Viljem Grimm. Učenjak jih razglablja ter išče v njih bajeslovnega zrnja in jezikovne lepote, a tudi mladina jih prebira z dovtetnim srcem in živo domi-ljijo. Malo je knjig po šolskih knjižnicah naših in po obiteljskih hišah, ki bi imele toliko vstrajnih in hvaležnih mladih bralcev, kakor Grimmove pravljice. Pravo je tedaj pogodil g. *J. Markič*, da je iz lepe te zbirke poslovenil dvanajst pravljic ter tako priredil knjižico, ki izvestno jako dobro dojde šolskim knjižnicam našim, kakor tudi sploh vsi mladini slovenski. Pravljičice, katere nam podaje g. Markič, so te: 1. »Žabji kralj ali železni Henrik«, (»Der Froschkönig oder der eiserne Heinrich«). — 2. Marijini (sic!) otrok« (»Marienkind«). — 3. »Kako je šel nekdo po širokem svetu, da bi zvedel, kaj je strah«, (»Märchen von Einem, der auszog das Fürchten zu lernen«). — 4. »Volk in sedem mladih kozic«, („Der Wolf und die sieben jungen Geiszlein«). — 5. »Zvesti Ivan«, (»Der treue Johannes«). — 6. »Dobra kupčija«, (»Der gute Handel«). — 7. »Dvanajst bratov«, (»Die zwölf Brüder«). — 8. »Potepuh«, (»Das Lumpengesindel«). — 9. »Bratec in sestrica«, („Brüderchen und Schwesterchen“). — 10. »Trije možički v gozdu«, („Die drei Männlein im Walde“). — 11. »Tri predice«, („Die drei Spinnerinnen“). — 12. »Janeček in Jerica«, („Hänsel und Gretel“). —

V obče je knjižica pisana prav dobro; samó zaradi besédnega reda bi bilo marsikaj pripomniti; grajati je posebno to, da so po nekaterih mestih glagoli preveč nakopičeni in zlasti v odvisnih stavkih na konec postavljeni. — Tudi založnik je knjigo kaj lepo opravil. — Svetovali bi gospodu Markiču, ki ima, kakor se vidi, spretnost za take stvari, da bi nam poslovenil tudi nekoliko prelepih srbskih pripovedek, ali pa na podstavi národnih pesmij opisal nekoliko srbskih junakov, kakor je n. pr. Marko Kraljević. Táko berilo bi posebno ugajalo naši mladini.

Ljudmila. Roman. Nemški napisala * * *. Poslovenil *Janko Leban*. Tiskarna V. Dolencea v Trstu 1887, 8, 91 str. Cena 30 kr., po pošti 35 kr. — Povest je pisana v oziru jezikovnem prav dobro in čisto in gotovo dobro dojde vsem prijateljem sentimentalnega berila, zlasti vsem rahločutnim, nekritičnim bralkam. Nam ugaja menj, ker je dejanje prenavadno in nekaj prizorov n. pr. Radovanova smrt, ni utemeljena (Deus ex machina!). Svetovali bi g. pisatelju, da bi prihodnjič poslovenil kakšno mičnejšo in resničnejšo povest.

Fran Jeriša. Jeden najboljših mladih pisateljev slovenskih od leta 1848. do 1855. bil je *Fran Jeriša — Detomil*. Sin jako ubožnih staršev je bil porojen dne 3. aprila 1829. leta v *Št. Martinu* pod Šmárijino Goró; a ker so se roditelji njegovi pozneje preselili v Smlednik, mislijo mnogi, da je ta vas rojstveni kraj njegov. Gimnazijo je dovršil l. 1848. v Ljubljani, učil se potem privatno pravoslovju domá, pozneje na Dunaji, a po zvršenih pravoslavnihih studijah je prestopil v modroslovje. Toda dne 2. septembra leta 1855. umrl je za kolero na Dunaji.

Jeriša je imel bistro glavo, po vseh šolah je bil odličnjak; a imel je tudi živo čuteče srcé; bil je mladenič vzornega vedenja in živalnega, idealističnega mišljenja. Znal in govoril je mnogo modérnih jezikov, iz katerih je rad prelágal na slovensčino. A tudi izvernih stvarij, povestec in pesmij, napisal je več v »Vedeži«, v »Novicah«, v »Sloveniji« in v »Ljubljanskem Časniku«; nekoliko spisov je po smrti njegovi priobčil »Glasnik«. Le škoda, da je bil Jeriša živa ilustracija Jenkovi pesmi »Trojno gorjé«; kajti v ubožstvu svojem je bil tudi on prisiljen zatajevati »voljo in sreće« ter bedakom posojevati »čas, glávo in rokée«. — Na Dunaji se je seznanil z nemškim rojakom, vseučiliškim sošolcem *Leopoldom pl. Schulz-Straznickim*, ki je pred nekoliko leti umrl c. kr. sekcijški svetovalec v naučnem ministerstvu na Dunaji. Schulzev oče je bil poprej profesor na ljubljanskem liceji, prijatelj Čopov in Preširnov in tako je tudi sin njegov Leopold gojil simpatije do lepe Kranjske in do sinov njenih. Ko je l. 1855. umrl Jeriša, dal mu je Leopold pl. Schulz-Straznicki na svoje troške postaviti spomenik na pokopališči Sv. Marka na Dunaji (na skupnem grobu št. 45.), kateremu je Jerišev prijatelj *Fr. Cegnar* naredil nastopni nadpis:

»Tu počiva

Franc Jeriša,

*učenc učiteljstva, rojen 3. malega travna 1829. v Fládniku na Kranjskem,
umrl 2. kimovca 1855. na Dunaji.*

Zgodaj si se svitla, zvezda utemila,
Zgodaj vdova si postala struna mila!
Kako pela na zeleni Savi si!
Po okrajnah, kjer slovensko serce bije,
V koru pevcev ni več nežne harmonije,
Ker Tvoj serčni glas več ne doni!

Od njegovih prijateljev.*

Leta 1868. je dal pl. Schulz nagrobni križ popraviti. Ker se v kratkem opusti pokopališče Sv. Marka na Dunaji in se potem pozabi (ali se je že morebiti pozabil) grob Jerišev, priobčujemo te vrstice, za katere smo posebno hvalo dolžni g. prof. *Vilbaldu Zupančiču* v Ljubljani. — Jeriševe dnevnike brani gospodična *Lujza Obláková* na Dunaji.